

Roman Cardal

Filosofie jako lék

Partnerský vztah filosofie
a medicíny v Platónově myšlení

Obsah

Předmluva	5
1. Sokratovo pojetí mravního rozvoje člověka	13
1.1. Proč Sokrates?	13
1.2. Spor o Sokratovu historickou podobu	13
1.2.1. Základní nepřímé zdroje	14
1.3. Sokratova historická osobnost a její příspěvek do západního filosofického myšlení	18
1.3.1. Zvrat dosavadního způsobu myšlení	19
1.3.2. Identita člověka	20
1.3.3. Bytí člověkem na začátku a na konci	27
1.3.4. Teleologie lidského života	28
1.3.5. Revoluce etického náhledu	30
1.3.6. Dobytní lidské svěbytnosti	34
1.4. Závěr	38
2. Platónovy odkazy k lékařskému umění	39
2.1. Různé druhy Platónových zmínek o medicíně a jejich řazení	39
2.2. Soupis jednotlivých odkazů	40
2.2.1. První tetralogie	40
2.2.2. Druhá tetralogie	41
2.2.3. Třetí tetralogie	42
2.2.4. Čtvrtá tetralogie	44
2.2.5. Pátá tetralogie	44
2.2.6. Šestá tetralogie	45
2.2.7. Sedmá tetralogie	47
2.2.8. Osmá tetralogie	48
2.2.9. Devátá tetralogie	52
2.2.10. Jasnější kontury vztahu mezi Platónovou filosofií a medicínou	55
3. Problém interpretace Platónovy filosofie	57
3.1. Diskontinuita poznání v dějinách	60
3.2. Různé interpretace Platónova textu	63
4. Počáteční nejasnosti	70
5. Dialogy <i>Fedón</i> – <i>Gorgias</i> – <i>Hostina</i> – <i>Ústava</i>	72
5.1. Hierarchie mezi duší a tělem ve <i>Fedónovi</i>	72
5.2. Dialog <i>Gorgias</i>	81
5.2.1. Gorgiovy teze	81
5.2.2. Spor o umění (techné): rétorika, nebo medicína?	83
5.2.3. Slabé místo rétoriky, silné místo lékařství	90
5.2.4. Je medicína uměním v pravém smyslu slova?	95

5.2.5. Spor o dobrý životní styl	98
5.2.6. Lidské emoce: stimulace, represe, či kultivace?	104
5.2.7. Omezená kompetence medicíny.	107
5.2.8. Kritérium prospěšnosti	112
5.3. Medicína v <i>Hostině</i>	119
5.3.1. Zastoupení lékařského umění na setkání přátel	121
5.3.2. Eryximachova exaltace lékařství	126
5.3.3. Medicína versus filosofie	129
5.3.4. Obrana filosofie proti nárokům medicíny.	133
5.4. Dialog <i>Ústava</i>	137
5.4.1. Řád společnosti a řád individuálního života	138
5.4.2. Dvě možná vyústění lidského života.	139
5.4.3. Některé aspekty lékařského oboru z pohledu dialogu <i>Ústava</i>	143
5.4.3.1. Posílení kompetence odborníků: racionalita medicíny	144
5.4.3.2. Upozadění medicíny	150
5.4.3.3. Neznalost cíle lidského života ze strany medicíny . . .	157
5.4.3.4. Poslední důvod prospěšnosti odborných činností a různé epistemické struktury poznání.	162
6. Zdraví z širší perspektivy	171
6.1. Transfer pojmu zdraví z oblasti fyzické na sféru psychickou a duchovní	172
6.1.1. Analogičnost pojmu zdraví a její důsledky v terapeutické praxi.	179
6.1.2. Duše jako poslední zdroj nemocí	182
6.1.3. Léčba duše a posílení pozice medicíny	185
6.1.4. Péče o celkové zdraví člověka	193
6.2. Transfer pojmů zdraví a nemoci z oblasti lékařské na společensko-politickou realitu	199
6.2.1. Politika a medicína.	200
6.2.2. Chorobopis společensko-politického života	212
6.2.3. Svoboda v politickém životě a ve vztahu lékař-pacient . .	218
6.3. Aplikace pojmů zdraví a nemoci na univerzální poměry v kosmu	222
6.3.1. Nezbytný ohled na celek	222
6.3.2. Zdraví a nemoc v poměru k racionálnímu řádu světa . .	229
6.3.3. Univerzální dynamismy v realitě světa	233
6.3.4. Blízké a vzdálené příčiny zdraví a nemoci.	237
6.3.5. Platónův antiutopický postoj: neodstranitelnost nemocí a trvalá hodnota medicíny.	238
7. Role zkušenosti v Platónově myšlení	243

7.1. Důvody Platónova „odstupu“ od zkušenosti	244
7.2. Sofisté a zkušenost	246
7.3. Platónův postoj k sofistice	251
7.4. Dvě teorie kulturního života v čase	255
7.5. Physis versus nomos	261
8. Platónův postoj ke zkušenosti – od konfrontace k akceptaci	267
8.1. Aristotelovo hodnocení Platónovy filosofie	267
8.2. Stimulace činnosti rozumu smyslovým poznáním	269
8.3. Filosofova zkušenost	272
8.4. Limity obecných pravidel – v uměních i praktických vědách	277
8.5. Poměr zkušenostně vnímaného světa a nutných struktur	284
8.6. Zkušenost a vědění	289
8.7. Zrod teoretických koncepcí ze smyslové zkušenosti	296
8.8. Zkušenost jako katalyzátor myšlenkových revolucí	299
8.9. Zkušenost a imanence nutných struktur	301
8.10. Zkušenostní testování teorií	308
9. Dialogičnost lidského myšlení	311
9.1. Dialog jako myšlenkový zápas o pravdu	311
9.2. Pokřivení dialogické funkce rozumu	314
9.3. Pravidla dialogu	318
9.4. Konverze k nedokonalosti	322
9.5. Dialogická vzájemnost a její překážky	325
9.6. Dialogičnost ve vztahu lékař–pacient	329
9.6.1. Dialog, svoboda a mentalita nenásilí	332
10. K povaze Platónovy filosofie	337
10.1. Dialektičnost Platónovy filosofie	339
10.2. Bližší specifikace dialektiky a její univerzální aplikovatelnost	344
10.3. Vnitřní pnutí reality mezi dvěma póly	350
10.4. Nejednoznačnost jako odmítnutí zavádějící přesnosti	353
10.5. Komplexní pohled na lidské poznání z dialektické perspektivy	360
11. Dialektika a medicína	365
11.1. Nemechanická povaha předmětu medicíny	365
11.2. Dialektický poměr celku a částí	369
11.3. Systémová povaha reality a lékařského oboru	372
12. Poslední filosofické pozadí Platónova hodnocení medicíny	375
12.1. Nejzazší perspektiva	375
12.2. Přirozený řád	377
12.3. Původnost přirozeného řádu a zdraví	380
Doslov	388
Literatura	390